

Az ökológiai gazdálkodásra való átállás elősegítése gazdálkodói tapasztalatok és javaslatok alapján

Harkányi Annamária, Dr. Ujj Apolka

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Bevezetés

Kutatásunk elsődleges célja annak a meghatározása volt, hogy a gazdálkodók tapasztalatai alapján melyek a legmeghatározóbb nehézségei az ökológiai gazdálkodásra való átállásnak, illetve, hogy milyen megoldások születhetnek a jövőben az átállás megkönnyítése érdekében. Ezt magyarországi ökológiai és konvencionális módon gazdálkodók tapasztalatai és javaslatai alapján térképeztük fel. A kutatás az ETICOF (Education, training and innovations in conversion to organic farming) nemzetközi projekt keretén belül valósult meg.

Anyagok és módszerek

Az adatgyűjtés - előre meghatározott szempontrendszer és témacsoportok (növénytermesztés, talajerő-gazdálkodás, tápanyag-utánpótlás, talajművelés, vízgazdálkodás, növényvédelem, állattartás, ökonómia) alapján - a kiválasztott ökológiai és konvencionális gazdaságok felkeresésével és felmérésével történt, illetve a gazdákkal folytatott mélyinterjúk tartalomelemzésével valósult meg.

A mélyinterjúk elemzéséhez és az eredmények vizualizációjához az NVivo 12 programot használtuk, amely kifejezetten kvalitatív adatok analízisére alkalmas.

Eredmények

A felmérések alapján a gazdálkodók jelentős része szerint az ökológiai gazdálkodásra való sikeres átállásnak a legfontosabb aspektusai a gazdálkodók együttműködő hozzáállása, a gazdaság diverzifikációja, az oktatás és a szemléletformálás fejlesztése, illetve a megfelelő és stabil értékesítési piac kialakítása. Legnagyobb előnyének pedig a fenntartható, külső inputot minimálisan igénylő, zárt mezőgazdasági rendszerek kialakítását, az egészséges élelmiszer előállítását, az életteli teli talaj megőrzését, illetve az ökoszisztémák helyreállítását tekintik.

A : Gazdálkodói tapasztalatok a klímaváltozással kapcsolatban (KONVENCIONÁLIS)
<ul style="list-style-type: none"> •A tavalyi évben elmaradt a betakarítás a kukorica esetében az aszály miatt. •Aszály károk. •Hűteni szükséges az állandó melegben. •A szárazság miatt nem volt betakarítható termés.
<ul style="list-style-type: none"> •A kiszámíthatatlan időjárás extra előkészületeket igényel, ami anyagilag is nehézségeket okoz. •A kiszámíthatatlan időjárás miatt a termésszint nem tervezhető. •Extra erőfeszítést és többletmunkát igényel. •Plusz kiadásokat okoz. •Csökkentett jövedelem. •Folyamatosan rendkívüli testi, lelki és egzisztenciális megpróbáltatásoknak teszt ki minket. •Terméscsökkenés és minőségromlás jelentkezik.
<ul style="list-style-type: none"> •Nagyon kockázatosnak találjuk, hogy a hó nélküli és enyhe telek miatt nem pusztulnak el a kártevők.
<ul style="list-style-type: none"> •Bizonytalan, hogy milyen növényeket válasszunk. •A pockok nagy problémát okoznak. •Nem mindig lehet permetezni.

ÖKOLÓGIAI GAZDÁK JAVASLATAI

- **Diverzifikáció:** új szolgáltatásokkal (pl. oktatással összefüggő élményalapú rendezvények, falusi vendégasztal stb.)
- **Feldolgozás**
- **Oktatás, szemléletformálás:** segítene a termékek népszerűsítésében és értékesítésében
- **Tápanyagutánpótlás** előre tervezése, „preventív technikák”
- **Együttműködés:** értékesítési problémák kiküszöbölésére

KONVENCIONÁLIS GAZDÁK JAVASLATAI

- **Diverzifikáció:** diverzifikált gazdálkodási tevékenységek és a helyszíni feldolgozás stabilabbá teszik a gazdálkodási tevékenységeket
- **Szakképzés** keretében szakemberek (mentorok) és gazdálkodók oktatása: technológia, jogszabályok, üzleti terv készítés, költség-bevétel számítás
- **Átállási terv:** átmeneti terv kidolgozása, amely segíti a gazdálkodókat a fokozatos változásban.
- **Értékesítési problémák megelőzése:** piaci tájékoztatás és az exportlehetőségek
- **Mentor/Tanácsadó program**
- **Üzemlátogatások** megbízható gazdálkodók vezetésével
- **Technológiai innováció és felkészültség**

B : Gazdálkodói tapasztalatok a klímaváltozással kapcsolatban (ÖKO)
<ul style="list-style-type: none"> •A csemegekukorica a meleg nyáron nem porzott be. •Fokozódik a szárazság, emelkedik az átlaghőmérséklet nyáron és télen is, több a tavaszi fagy, így a mandula és a sárgabarack gyümölcsei is elfagynak. A fák korábban hullatják le leveleiket. •Fokozódik a szárazság. •Nagy szárazság. A télire vásárolt takarmányt már nyáron etettük. A bálák nagyon drágák voltak, dupla vagy háromszoros áron kínálták.
<ul style="list-style-type: none"> •Többletkiadásokat, bevételcsökkenést, váratlan károkat és rendkívüli kiszámíthatatlanságot okoz, valamint többletmunkát igényel az azonos hozam elérése. Folyamatosan rendkívüli testi, lelki és egzisztenciális megpróbáltatásoknak teszi ki a gazdaság tagjait.
<ul style="list-style-type: none"> •Csökkennek a hozamok.
<ul style="list-style-type: none"> •Enyhe, nedves tél, nincs fagyos időszak. Emiatt a borjak esetében magasabb az elhullás. •Késői fagyos időszakok, heves zivatarok a jellemzőek.

A konferencia részvételt az NTP-HHTDK-23-0027 "Tehetséggondozás a vidékfejlesztés és a fenntartható gazdaság területén" című pályázat támogatta.